

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

©2024 КРУГЛЯКОВА В. В., ПРОКОПЧУК С. В.

УДК 336.77.01
JEL Classification: G10; G24; E51

Круглякова В. В., Прокопчук С. В.
Оцінка ефективності кредитної політики банку

Кредитна політика комерційного банку є ключовим елементом його стратегічного управління, що визначає принципи надання кредитів, оцінки ризиків і встановлення процентних ставок. В умовах динамічного фінансового середовища банки змушені адаптувати свої стратегії для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності, враховуючи економічні умови, регуляторні вимоги та технологічні новації. Це вимагає постійного моніторингу ринкових змін і впровадження інноваційних підходів для мінімізації ризиків і підвищення ефективності кредитної діяльності. Метою статті є оцінка ефективності кредитної політики банківської установи в умовах динамічного економічного середовища та визначення основних напрямів її удосконалення для забезпечення стабільності функціонування банківської системи, зниження кредитних ризиків та підтримки економічного зростання. У статті обґрунтовано необхідність формування ефективної кредитної політики банку в умовах сучасної економічної нестабільності, що є важливим фактором для забезпечення стабільності й ефективності роботи банку. Проаналізовано кредитну політику АТ «БАНК УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», а саме обсяги наданих кредитів і їхню структуру, не менш важливим є аналіз резервів, створених під можливі кредитні збитки, прораховано частку кредитів в активах банку, що дало змогу оцінити рівень ризику та стабільності фінансової установи. У статті здійснено аналіз ефективності кредитної політики, а саме: прораховані основні показники дохідності та ризику кредитного портфеля банку, які дозволяють здійснити детальний аналіз ефективності кредитування та виявити потенційні ризики, що можуть негативно вплинути на фінансову стабільність банку. На основі проведеного аналізу сформульовано рекомендації щодо вдосконалення кредитної політики АТ «БАНК УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», спрямовані на зниження ризиків, підвищення якості кредитного портфеля та забезпечення сталого економічного розвитку банку в умовах нестабільного ринку.

Ключові слова: кредитна політика, кредитний портфель, банківська система, кредитна активність.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-4-245-252>

Рис.: 2. **Табл.:** 7. **Бібл.:** 9.

Круглякова Віра Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: vira.kruhlyakova@lnu.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0688-8704>

Researcher ID: JEO-9181-2023

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58658316800>

Прокопчук Софія Василівна – магістрант факультету управління фінансами та бізнесу, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: prokopchuksofia830@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7247-7905>

UDC 336.77.01
JEL Classification: G10; G24; E51

Kruhlyakova V. V., Prokopchuk S. V. Assessment of the Efficiency of the Bank's Lending Policy

The lending policy of a commercial bank is a key element of its strategic management, which determines the principles of granting loans, risk assessment and setting interest rates. In a dynamic financial environment, banks are forced to adapt their strategies to ensure stability and competitiveness, taking into account economic conditions, regulatory requirements and technological innovations. This requires constant monitoring of market changes and the introduction of innovative approaches to minimize risks and increase the efficiency of lending activities. The article is aimed at assessing the efficiency of the lending policy of a banking institution in a dynamic economic environment and determining the main directions of its improvement to ensure the stability of the banking system, reduce lending risks and support economic growth. The article substantiates the need to form an effective lending policy of the bank in the conditions of modern economic instability, which is an important factor for ensuring the stability and efficiency of the bank. The lending policy of JSC «BANK UKRAINIAN CAPITAL» has been analyzed, namely the volume of loans granted and their structure, no less important is the analysis of reserves created for possible lending losses, the share of loans in the bank's assets has been calculated, which made it possible to assess the level of risk and stability of the financial institution. The article analyzes the efficiency of the lending policy, specially: the main indicators of profitability and risk of the bank's loan portfolio are calculated, which allow to carry out a detailed analysis of the efficiency of lending and identify potential risks that may negatively affect the financial stability of the bank. On the basis of the carried out analysis, recommendations for improving the lending policy of JSC «BANK UKRAINIAN CAPITAL» are formulated, aimed at reducing risks, improving the quality of the loan portfolio and ensuring sustainable economic development of the bank in an unstable market.

Keywords: lending policy, loan portfolio, banking system, lending activity.

Fig.: 2. Tabl.: 7. Bibl.: 9.

Kruhlyakova Vira V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: vira.kruhlyakova@lnu.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0688-8704>

Researcher ID: JEO-9181-2023

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58658316800>

Prokopchuk Sofija V. – Master's Student of the Faculty of Finance Management and Business, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: prokopchuksofia830@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7247-7905>

Вступ. Кредитна політика є однією з основних складових діяльності банківських установ, що безпосередньо впливає на стабільність фінансової системи країни, ефективність економічних процесів і розвиток національної економіки в цілому. В умовах швидких змін на фінансових ринках, глобалізації економіки та технологічних інновацій питання вдосконалення кредитної політики набуває особливої актуальності для банків, їхніх клієнтів і для економіки країни.

У сучасних умовах банківські установи зіштовхуються з численними викликами, такими як підвищений рівень кредитного ризику, зміни в монетарній політиці, зростання конкуренції на фінансових ринках, а також необхідність адаптації до нових регуляторних вимог і технологічних змін. Водночас ефективна кредитна політика може стати потужним інструментом підтримки економічного зростання через оптимізацію кредитних ресурсів, збільшення доступу до фінансування для підприємств та населення, а також забезпечення фінансової стабільності банків.

Нині є чимало досліджень вітчизняних науковців і практиків, присвячених питанням кредитної політики, серед яких Васюренко О., Рисін В., Гуцал І., Владичин У., Вовчак О., Дрьомова У., Мороз А., Чайковський Я., Мочерний С., Дудчак В., Терещенко С. та ін.

Дослідження умов середовища, в якому функціонує кредитна політика банківських установ, а також розробка напрямків її удосконалення є надзвичайно актуальними для забезпечення ефективності банківської діяльності, розвитку економіки та забезпечення фінансової стабільності в умовах сучасних економічних реалій.

Метою цієї статті є оцінка ефективності кредитної політики банківської установи в умовах динамічного економічного середовища та визначення основних напрямів її удосконалення для забезпечення стабільності функціонування банківської системи, зниження кредитних ризиків і підтримки економічного зростання.

Викладення основного матеріалу. Кредитна політика комерційного банку є важливим елементом його стратегічного управління, що визначає основні принципи та підходи до надання кредитів. Ця політика формує умови, за яких банк взаємодіє з позичальниками, оцінює ризики та встановлює процентні ставки.

У сучасному фінансовому середовищі, що характеризується динамічними змінами, комерційні банки зму-

шені адаптувати свої кредитні стратегії для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності. Важливо також враховувати вплив економічних умов, регуляторних вимог і технологічних новацій на формування ефективної кредитної політики.

Кредитна політика є основою для прийняття управлінських рішень у банку, що безпосередньо впливає на його фінансову стабільність та ефективність. Вона дозволяє банку не лише забезпечувати рентабельність своєї діяльності, а й мінімізувати ризики, пов'язані з кредитними операціями.

В економічній літературі є різні підходи до трактування поняття кредитної політики банку. Можна охарактеризувати кредитну політику як визначення завдань і пріоритетів кредитної діяльності, засобів і методів їх реалізації, а також принципів і порядку організації власне кредитного процесу [1].

Більшість зазначає, що кредитна політика комерційного банку – це стратегія і тактика банку щодо передачі залучених ресурсів на кредитування клієнтів банку для того, щоб отримати прибуток, а також задовольнити потреби клієнтів в отриманні коштів [2 с. 34].

Проаналізувавши трактування різних науковців і вчених, вважаємо, що «кредитна політика банку» – це стратегічний підхід управління кредитною політикою, який визначає цілі, пріоритети та принципи кредитування клієнтів. Також кредитна політика забезпечує фінансову стійкість банку, прибуток від кредитування та задоволення потреб клієнтів у тимчасовому користуванні коштами.

Ефективна кредитна політика банку сприяє зниженню банківських ризиків та зростанню прибутку банку навіть за несприятливого економічного середовища. Тому ефективність кредитної політики банківських установ заснована на пошуку оптимального балансу ризику і прибутковості його активів [3].

Банківська система України, як і вся фінансова інфраструктура країни, переживає серію політичних, економічних, військових та інших складних подій, що є характерними для сучасного етапу розвитку держави. Збройний конфлікт, інфляційний тиск, а також нестабільність на міжнародних фінансових ринках створюють численні виклики для банків. Ці фактори вимагають від фінансових установ гнучкості та адаптації до нових умов, а також удосконалення механізмів управління ризиками.

Важливо зазначити, що, незважаючи на важку економічну ситуацію в країні, банківський сектор в останні роки успішно справлявся з численними викликами, такими як пандемія COVID-19 і наслідки військової агресії росії. Вітчизняні банки забезпечували стабільну роботу, активно кредитували бізнеси та домогосподарства, підтримували необхідний рівень ліквідності та фінансової стійкості, сприяли зростанню доходів клієнтів та впроваджували цифровізацію банківських процесів.

В умовах нинішньої економічної нестабільності ефективна організація кредитної діяльності забезпечується завдяки збалансованій кредитній політиці банку. Кредитна політика відіграє важливу роль у банківських операціях, оскільки вона визначає основні принципи, умови та пра-

вила надання позик, а також регулює процес їхнього здійснення та контролю.

Однією з ключових задач кредитної політики є управління та зменшення кредитного ризику в банківській сфері.

У зв'язку з цим пропонуємо провести аналіз кредитної політики АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», що дозволить детально вивчити основні принципи та підходи, які використовуються банком для управління кредитними ризиками та забезпечення ефективності своїх кредитних операцій.

У табл. 1 наведено обсяг виданих кредитів АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» протягом 2019–2023 рр. за амортизаційною вартістю кредитів.

Таблиця 1

Обсяг кредитів та заборгованостей клієнтів АТ «Банк «Український Капітал», за 2019–2023 рр., тис. грн

Рік	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Кредити, надані юридичним особам	345 900	431 387	514 173	441 691	354 997
Кредити, надані фізичним особам	14 970	6 745	7 479	4 618	4 791
Іпотечні кредити, в т. ч.	14 965	5 579	57 637	14 154	10 523
Надані юридичним особам	–	–	33 624	4 345	2 970
Надані фізичним особам	14 965	5 579	24 013	9 809	7 553
Резерв за кредитами	(19 403)	(45 214)	(22 971)	(25 124)	(29 159)
Всього	356 432	398 497	556 318	435 339	341 152

Джерело: складено авторами згідно з даними [4–8]

Аналізуючи дані табл. 1, обсяг кредитів, наданих юридичним і фізичним особам, демонструє значні коливання протягом аналізованого періоду. Кредити юридичним особам зросли з 345,900 тис. грн у 2019 році до 514,173 тис. грн у 2021 році, після чого спостерігається різке падіння до 354,997 тис. грн у 2023 році, що може свідчити про зниження кредитування в умовах економічної нестабільності.

Кредити фізичним особам також показують тенденцію до зниження, особливо в 2020 році, коли вони зменшилися до 6,745 тис. грн. Іпотечні кредити зазнали значних коливань: з пікового рівня в 57,637 тис. грн у 2021 році до 10,523 тис. грн у 2023 році.

Загальний обсяг кредитів у 2023 році становить 341,152 тис. грн, що на 15,8 % нижче показника 2021 року.

Структуру наданих кредитів за видами економічної діяльності наведено у табл. 2 для візуального порівняння.

Дані в табл. 2 вказують на те, що структура виданих кредитів АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» за видами економічної діяльності свідчить про зміни в пріоритетах кредитування протягом аналізованого періоду. Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води показало суттєве зростання з 19,2 % у 2019 році до 41,56 % у 2023 році, що вказує на збільшення фінансування цього сектора, через потребу в модернізації інфраструктури у зв'язку із руйнуванням рф електростанцій в Україні.

Торгівля залишалася провідним сектором у 2019 році, однак її частка зменшилася з 38,9 % до 26,76 % до 2023 року.

Загальний обсяг кредитів знизився з 579,289 тис. грн у 2021 році до 370,311 тис. грн у 2023 році, що свідчить про певні виклики у кредитуванні в умовах економічної нестабільності.

Створення резервів за кредитними операціями є невід'ємною складовою банківської діяльності, оскільки вони допомагають банкам не лише зменшити ризики, але й забезпечити більш стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Метою формування резервів є забезпечення фінансової стійкості банку, зменшення кредитних ризиків і захист від можливих збитків, що виникають внаслідок несплати платежів та збереження довіри клієнтів. Такі резерви дозволяють банку бути підготовленим до можливих негативних сценаріїв та зберігати свою фінансову надійність

На рис. 1 зображено обсяг резервів під очікуванні кредитні збитки за кредитами, наданими клієнтам у 2019–2023 рр. Отже, згідно з даними рис. 1 бачимо, що у 2020 р. простежується значне збільшення резервів до 45,214 тис. грн, що може бути пов'язано з економічними наслідками пандемії COVID-19, які вплинули на платоспроможність позичальників, змусивши банк більше резервувати коштів на можливі збитки. У 2021 р. резерви знизилися до 22,971 тис. грн, що свідчить про відновлення економіки та покращення ситуації з платоспроможністю позичальників, що дозволило АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» зменшити обсяги резервів. І протягом 2022–2023 рр. обсяг резервів має тенденцію до зростання, це зростання може бути наслідком воєнних дій в Україні.

Структура виданих кредитів за видами економічної діяльності АТ «Банк «Український Капітал» протягом 2019–2023 рр.

Вид економічної діяльності	2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.		2023 р.	
	Сума	%	Сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	72 105	19,2	53 441	12,0	161 705	27,9	181 219	39,4	153 894	41,6
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг	34 815	9,3	72 083	16,3	93 821	16,2	70 194	15,2	55 390	15,0
Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку	146 141	38,9	104 841	23,6	105 730	18,3	125 085	27,2	99 081	26,8
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	6 036	1,6	1 739	0,4	7 732	1,3	9 520	2,1	9 175	2,5
Фізичні особи	20 433	5,4	12 324	2,8	31 493	5,4	14 427	3,1	12 363	3,3
Інші	96 305	25,6	199 284	44,9	178 809	30,9	60 018	13,0	40 408	10,9
Усього кредитів та зборгованості клієнтів без резервів	375 835	100	443 711	100	579 289	100	460 463	100	370 311	100

Джерело: складено авторами за даними [4–8].

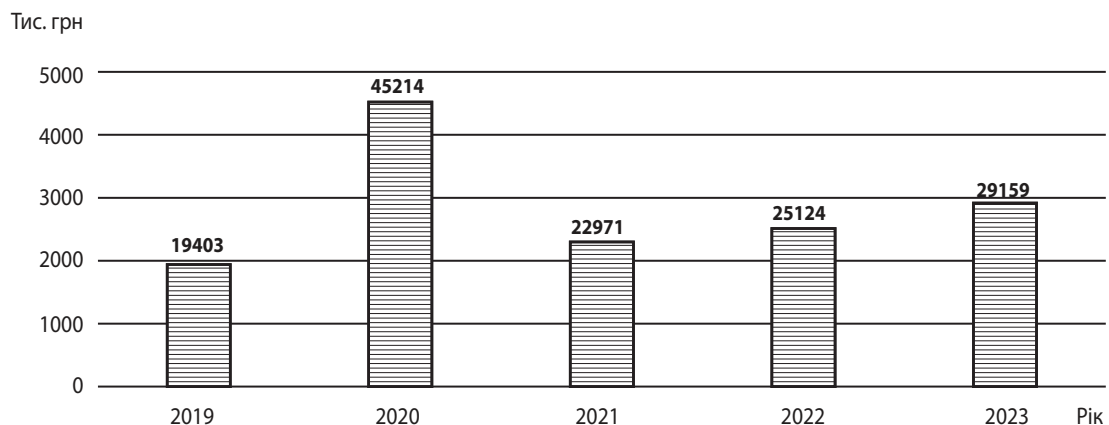

Рис. 1. Обсяг резервів під очікуванні кредитні збитки за кредитами, наданими клієнтам у 2019–2023 рр., тис. грн

Джерело: складено авторами за даними [4–8].

Аналіз питомої ваги кредитів у активах є важливим для оцінки ризику та стабільності банку. Високий рівень цієї ваги вказує на більш ризиковану стратегію, орієнтовану на кредитування, що може призвести до високих прибутків, але також і до великих втрат у разі економічних труднощів. Низька питома вага кредитів свідчить про зменшення ризиків, але також може означати зниження доходів від кредитування.

Загалом цей показник допомагає банкам і інвесторам зрозуміти, наскільки збалансована діяльність банку в контексті ризику та доходності, а також оцінити його стратегію щодо управління активами та ліквідністю, тому проаналізуємо дані табл. 3.

Таким чином, протягом 2019–2023 років АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» демонструє зниження кредитної активності: обсяг кредитів клієнтам скоротився на 4,2 % у 2020 році та на 38,1 % у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це зниження супроводжується значним падінням питомої ваги кредитів в активах банку з 34,3 % у 2019 році до 10,3 % у 2023 році, що свідчить про зменшення орієнтації банку на кредитування (протягом 2023 року значно зросли обсяги інвестицій в цінні папери). Водночас активи банку істотно зросли у 2023 році, що може вказувати на диверсифікацію портфеля і переорієнтацію на менш ризикові або більш ліквідні активи в умовах економічної нестабільності та війни.

Динаміка кредитної активності АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» протягом 2019–2023 рр., млн грн

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Кредити клієнтам, млн грн	356	399	556	435	341
Активи банку, млн грн	1 038	1 230	1 725	1 427	3 308
Питома вага кредитів в активах банку, %	34,30	32,44	32,23	30,48	10,31

Джерело: складено авторами за даними [4–8]

Щоб зрозуміти позицію, виявити потенційні ризики або переваги АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» на фоні загального ринку, порівняємо частки кредитів в активах даного банку та банківської системи України загалом протягом 2019–2023 рр. (див. рис. 2).

Отже, питома вага кредитів у активах банків України та АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» показує загальну тенденцію зниження цієї частки в обох випадках. Водночас частка кредитів у активах банку «Український Капітал» значно нижча, ніж у середньому по ринку, що свідчить про

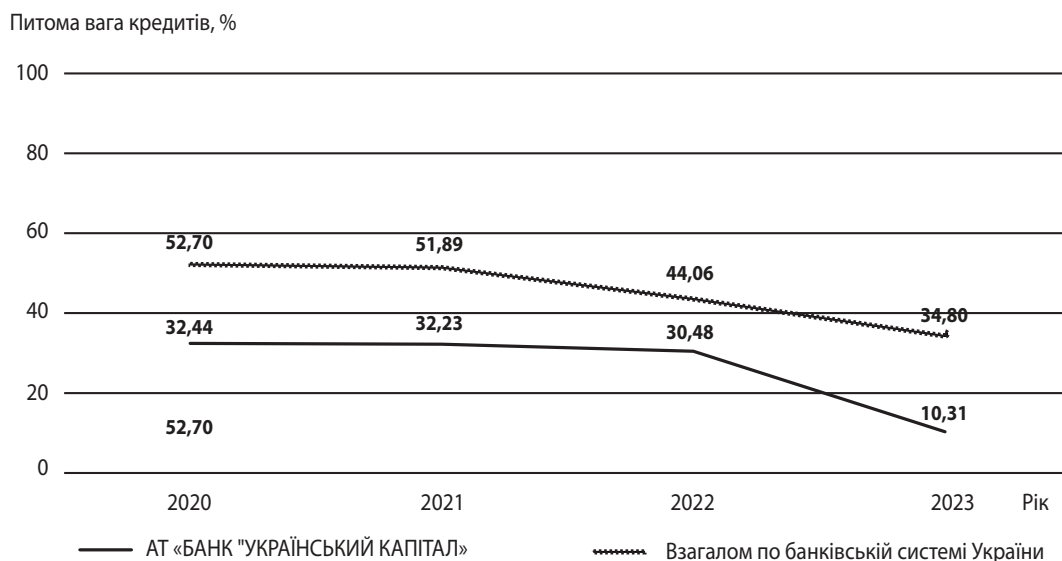

Рис. 2. Питома вага кредитів в активах АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» та банківської системи України загалом протягом 2019–2023 рр.

Джерело: розраховано та складено авторами за даними [4–9]

більш консервативну стратегію банку порівняно з іншими фінансовими установами. Падіння питомої ваги кредитів у банку з 34,30 % у 2019 році до 10,31 % у 2023 році вказує на значне скорочення кредитної активності або перенаправлення ресурсів на інші види діяльності. У той час як загальна тенденція на ринку свідчить про зменшення ролі кредитування в структурах активів банків, «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» демонструє навіть різкого зниження цього показника, що може свідчити про зміни в його бізнес-стратегії та структурі активів.

Ефективна кредитна політика банку суттєво впливає на рівень ризикованості та надійності банку, тому саме кредитна діяльність в багатьох країнах підлягає регулюванню з боку центрального банку. НБУ встановлює відповідні нормативи, які банки враховують при формуванні кредитної політики.

Дані, які стосуються виконання обов'язкових нормативів АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», наведені у табл. 4.

Аналіз виконання обов'язкових нормативів кредитного ризику показує, що максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (Н7) протягом 2019–2023 років залишався в межах нормативу (≤ 25), хоча зниження цього показника у 2023 році вказує на поступове зменшення ризиків. Показники великих кредитних ризиків (Н8) демонструють значне зниження після 2021 року, що може вказувати на обережнішу стратегію кредитування. У разі кредитних ризиків за операціями з пов'язаними особами (Н9) значення залишалися в межах нормативу.

Процентні доходи дають характеристику якості кредитної політики, оскільки відображають вартість коштів, наданих у кредит. А сформований резерв вказує на якість кредитного портфеля. При оцінці якості кредитного портфеля банку враховують вплив внутрішніх факторів (забезпеченість боргу та якість його обслуговування) і зовнішніх факторів (стан економіки, розвиток галузей економіки, фінансова стабільність тощо). Також у науковій літературі виділяють систему коефіцієнтів, які запропоновані для

Таблиця 4

Виконання обов'язкових нормативів кредитного ризику АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» за 2019–2023 рр.

Нормативи	Нормативне значення	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагенту Н7	<=25	22,13	19,66	21,78	21,70	20,12
«Великі» кредитні ризики Н8	не більше 8-кратного розміру РК	85,35	73,62	175,81	145,92	99,57
Максимальний розмір кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами Н9	<=25	14,57	16,41	15,37	21,26	18,63

Джерело: складено авторами за даними [4–9]

аналізу та оцінки ефективності кредитної політики банку. Показники розділені на дві групи: показники доходності кредитного портфеля та показники ризику кредитного портфеля.

Показники доходності кредитного портфеля (табл. 5) характеризують залежність загальних доходів банку від кредитних операцій, дозволяють визначити вартість наданих кредитів та отримати показник прибутковості саме кредитних операцій [3, с. 41–42].

Група показників ризику кредитного портфеля (табл. 6) надає інформацію щодо забезпеченості кредитного портфеля власним капіталом, частки залучених коштів у формуванні кредитного портфелю банку та рівнем сфор-

мованого резерву під кредитні операції, який характеризує якість кредитного портфеля.

На підставі відкритої інформації щодо показників діяльності банків було розраховано показники доходності кредитного портфеля та ризику кредитного портфеля для АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» (табл. 7).

Протягом 2019–2023 років кредитний портфель АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» демонструє зростання доходності, зокрема, коефіцієнт доходності (К_д) підвищився з 0,28 до 0,74, що свідчить про покращення ефективності управління кредитними операціями. Коефіцієнт покриття витрат (К_{пд}) також зріс, що вказує на більш високу рентабельність портфеля. Проте зниження коефіціє-

Таблиця 5

Показники доходності кредитного портфеля

Показник	Формула для розрахунку
Коефіцієнт доходності кредитних операцій К _д	$K_d = \frac{\text{Процентний дохід}}{\text{Кредитний портфель}}$
Частка процентних доходів К _{пд}	$K_{pd} = \frac{\text{Процентний дохід}}{\text{Доходи}}$

Джерело: складено авторами за даними [3, с. 42]

Таблиця 6

Показники ризику кредитного портфеля

Показники	Формула для розрахунку
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом (К _{вк})	$K_{vk} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Кредитний портфель}}$
Коефіцієнт використання залучених коштів у кредитному портфелі (К _{зк})	$K_{zk} = \frac{\text{Кредитний портфель}}{\text{Зобов'язання}}$
Коефіцієнт якості кредитного портфеля (К _я)	$K_y = \frac{\text{Резерв}}{\text{Кредитний портфель}}$
Коефіцієнт активності використання коштів клієнтів в кредитному портфелі (К _{кк})	$K_{kk} = \frac{\text{Кредитний портфель}}{\text{Кошти клієнтів}}$
Коефіцієнт кредитної активності (К _а)	$K_a = \frac{\text{Кредитний портфель}}{\text{Активи}}$

Джерело: складено авторами за даними [3, с. 42]

**Результати розрахунку показників дохідності та ризику кредитного портфеля АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»
протягом 2019–2023 рр.**

Коефіцієнт / рік	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Кд	0,28	0,21	0,27	0,39	0,74
Кпд	0,75	0,46	0,62	0,75	0,82
Квк	0,79	0,62	0,45	0,53	0,69
Кзк	0,47	0,41	0,38	0,36	0,11
Кя	0,05	0,11	0,04	0,06	0,09
Ккк	0,51	0,57	0,56	0,43	0,12
Ка	0,34	0,32	0,32	0,31	0,10

Джерело: розраховано авторами самостійно на основі даних [4–8]

ента валового капіталу (Квк) і заборгованості (Кзк) вказує на зменшення фінансових ризиків, але й потребує уваги до капіталізації банку в майбутньому.

Аналіз ефективності кредитного портфеля АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» показав стабільне зростання дохідності та зниження фінансових ризиків, що свідчить про успішне управління кредитними операціями. Однак зниження коефіцієнта капіталізації вимагає підвищеної уваги для підтримки стабільності портфеля в умовах змінного економічного середовища. Загалом банк має потенціал для подальшого поліпшення якості портфеля за умови збереження обережної стратегії ризик-менеджменту.

Для вдосконалення кредитної політики пропонується розробка нових кредитних продуктів, зокрема для стартапів, та диверсифікація процентних ставок для залучення широкого кола клієнтів. Важливо впровадити цифрові технології для автоматизації процесів кредитування та підвищити кваліфікацію персоналу через регулярні тренінги. Також необхідно активніше рекламувати банк і його послуги, приділяти більше уваги управлінню кредитними ризиками та встановити ліміти на потенційні втрати для забезпечення фінансової стабільності.

Для підвищення ефективності кредитної політики банку необхідно здійснити кілька важливих заходів.

По-перше, слід оптимізувати кредитний портфель, зокрема за категоріями позичальників, строковістю позик та їх дохідністю, щоб забезпечити баланс між ризиками та прибутковістю.

По-друге, важливо оптимізувати ресурсну політику банку, шукаючи шляхи зміцнення його кредитного потенціалу. Крім того, необхідно встановити більш жорсткі вимоги до процесу кредитування, зокрема скасувати винагороди для кредитних менеджерів, які схвалюють позики ненадійним позичальникам або погано працюють з ними.

Також важливим є удосконалення систем моніторингу кредитних ризиків і встановлення чітких нормативів щодо застави та співвідношення платежів до доходу позичальників. Водночас потрібно орієнтувати кредитні продукти на потреби споживачів, підвищуючи фінансову грамотність клієнтів, та забезпечити високу якість обслуговування через залучення досвідчених фахівців і встановлення обґрунтованих процентних ставок з урахуванням ринкової чутливості.

Висновок. Отже, вдосконалення кредитної політики є важливим кроком для забезпечення стабільності та ефективності роботи банку в умовах мінливого економічного середовища. Кредитну політику варто розглядати як комплекс завдань і пріоритетів у сфері кредитної діяльності, а також методів і засобів їх досягнення, принципів та процедур організації кредитного процесу.

Протягом аналізованого періоду діяльність АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» демонструє зниження кредитної активності. Це зниження супроводжується значним падінням питомої ваги кредитів в активах банку, така тенденція свідчить про зменшення орієнтації банку на кредитування, що підтверджується значним збільшенням обсягів інвестицій у цінні папери в 2023 році. Тому для підвищення ефективності кредитної політики банку важливо оптимізувати кредитний портфель та ресурсну політику банку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Никоненко А. О., Кононенко Г. І. Кредитна політика комерційного банку. *Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу*. 2021. С. 178–180.
2. Никоненко А. О., Кононенко Г. І. Кредитна політика банку в ринкових умовах : кваліфікаційна (магістерська) робота. Київ, 2021. 131 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19301/1/Dyplom072_Nykonenko_Kononenko.pdf
3. Кривоніс Ю. М. Механізм формування та реалізації кредитної політики комерційного банку : кваліфікаційна (магістерська) робота. Вінниця, 2024. 78 с. URL: <https://jqmth.donnu.edu.ua/article/view/15110>
4. Фінансова звітність АТ «Банк «Український Капітал» за 2019 рік. URL: <https://ukrcapital.com.ua/images/Zvitnist/Year/2019/funansova%20zvitnist%202019.pdf>
5. Фінансова звітність АТ «Банк «Український Капітал» за 2020 рік. URL: <https://ukrcapital.com.ua/en/finzvit/richnifinansovi-ta-audytorski-zvity/2021-rik/397-richnyi-zvit-2020/file.html>
6. Фінансова звітність АТ «Банк «Український Капітал» за 2021 рік. URL: <https://ukrcapital.com.ua/uk/finzvit/richnifinansovi-ta-audytorski-zvity/2021-rik-7/1437-richnyi-zvit-at-bank-ukrayinskyy-kapital-za-2021-rik/file.html>

7. Фінансова звітність АТ «Банк «Український Капітал» за 2022 рік. URL: <https://ukrcapital.com.ua/uk/finzvit/konsolidovana-finansova-zvitnist-bankivskoi-hrupy/2022-rik-6/1806-richna-finansova-zvitnist-za-2022-rik/file.html>

8. Фінансова звітність АТ «Банк «Український Капітал» за 2023 рік. URL: <https://ukrcapital.com.ua/uk/finzvit/richni-finansovi-ta-audytorski-zvity/2023-rik-5/1995-richnyi-zvit-at-bank-ukrayinskyy-kapital-za-2023-rik/file.html>

9. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>

REFERENCES

“Finansova zvitnist AT «Bank «Ukrainskyi Kapital» za 2019 rik” [Financial Statements of Bank "Ukrainian Capital" JSC for 2019]. <https://ukrcapital.com.ua/images/Zvitnist/Year/2019/funansova%20zvitnist%202019.pdf>

“Finansova zvitnist AT «Bank «Ukrainskyi Kapital» za 2020 rik” [Financial Statements of Bank "Ukrainian Capital" JSC for 2020]. <https://ukrcapital.com.ua/en/finzvit/richni-finansovi-ta-audytorski-zvity/2021-rik/397-richnyi-zvit-2020/file.html>

“Finansova zvitnist AT «Bank «Ukrainskyi Kapital» za 2021 rik” [Financial Statements of Bank "Ukrainian Capital" JSC for 2021]. <https://ukrcapital.com.ua/uk/finzvit/richni-finansovi-ta-audytorski-zvity/2021-rik-7/1437-richnyi-zvit-at-bank-ukrayinskyy-kapital-za-2021-rik/file.html>

“Finansova zvitnist AT «Bank «Ukrainskyi Kapital» za 2022 rik” [Financial Statements of Bank "Ukrainian Capital" JSC for 2022].

<https://ukrcapital.com.ua/uk/finzvit/konsolidovana-finansova-zvitnist-bankivskoi-hrupy/2022-rik-6/1806-richna-finansova-zvitnist-za-2022-rik/file.html>

“Finansova zvitnist AT «Bank «Ukrainskyi Kapital» za 2023 rik” [Financial Statements of Bank "Ukrainian Capital" JSC for 2023]. <https://ukrcapital.com.ua/uk/finzvit/richni-finansovi-ta-audytorski-zvity/2023-rik-5/1995-richnyi-zvit-at-bank-ukrayinskyy-kapital-za-2023-rik/file.html>

Kryvonis, Yu. M. “Mekhanizm formuvannia ta realizatsii kredytnoi polityky komertsiiinoho banku” [The Mechanism of Formation and Implementation of Credit Policy of a Commercial Bank]. Vinnytsia, 2024. <https://jqmth.donnu.edu.ua/article/view/15110>

Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua>

Nykonenko, A. O., and Kononenko, H. I. “Kredytna polityka banku v rynkovykh umovakh” [Credit Policy of the Bank in Market Conditions]. Kyiv, 2021. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19301/1/Dyplom072_Nykonenko_Kononenko.pdf

Nykonenko, A. O., and Kononenko, H. I. “Kredytna polityka komertsiiinoho banku” [Credit Policy of a Commercial Bank]. In *Dominanty sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy v umovakh innovatsiinoho typu prohresu*, 178-180. 2021.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2024 р.

Статтю прийнято до публікації 18.12.2024 р.